

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

04 iunie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Nicolae Gordilă,

Judecătorii - Elena Covalenco, Ion Guzun,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sîli Radu și avocatul Spînu Oleg în numele părții vătămate Scînteian Eudochia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014 în cauza penală în privința lui

Postolachi Pavel Timofei, născut la 13 octombrie 1955, originar din s.Fundul Galben, r-nul Hîncești, domiciliat în mun.Chișinău, Dumbrava, str.Vilelor 5.

Termenul examinării cauzei:

1. 06.07.2012 - 04.02.2014 - prima instanță,
2. 06.02.2014 - 26.02.2014 - instanța de apel,
3. 06.05.2014 - 04.06.2014 - instanța de recurs.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 04 februarie 2014, Postolachi Pavel a fost condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal, la 7 ani și 6 luni închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități de gestionare a întreprinderilor, instituțiilor și a bunurilor material pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Scînteian Eudochia a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Postolachi Pavel, fiind administrator al SC "Gonvaro-Con" SRL, al cărei persoane juridice fiind inclusiv și asociatul unic fondator, în perioada anilor 2010-2012, urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane și folosind situația de serviciu, prin înșelăciune și sub pretextul semnării actului de primire-predare a boxei pentru garajul nr.9, situată în blocul locativ din str.Alba Iulia 81/4, mun.Chișinău, care deja era transmisă în proprietate lui Voina Tamara prin actul de transmitere-primire a imobilului nr.110 din 10 septembrie 2008, a primit la 25 octombrie 2010, 14 noiembrie 2011, 26 decembrie 2011 și 21 martie 2012 de la investitorul Scînteian Eudochia bani în sumă de 3600 euro, echivalentul a 57421 lei, deși această obligație privind transmiterea bunului imobil urma să se producă în baza contractului nr.91 din 14 august 2007 cu privire la investițiile private în construcția blocului locativ cu apartamente din str.Alba Iulia 81/4, mun.Chișinău.

Drept consecință, Postolachi Pavel, care nu a întreprins nici o măsură în vederea realizării promisiunii și stingerii obligației asumate, prin însușirea banilor i-a cauzat părții

vătămate Scînteian Eudochia o daună materială în proporții mari, în sumă totală de 57421 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocații D.Bogatu și A.Briceag în numele inculpatului P.Postolachi, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare a inculpatului, din motiv că nu există fapta infracțiunii, acțiunile inculpatului nu alcătuiesc o infracțiune de escrocherie, între părți există relații civile bazate pe contractul de investiții nr.91 din 14 august 2007, în temeiul căruia SC "Gonvaro-Con" SRL s-a angajat să construiască și să-i transmită lui E.Scînteian un apartament și o boxă pentru garaj, însă în contract nu este individualizată o anumită boxă, iar potrivit contractului, SRL s-a obligat să transmită apartamentul doar după achitarea costului acestuia, ceea ce a și făcut, însă nu a predat boxa pentru garaj, pe motiv că ultima nu a achitat-o.

Apelanții au indicat că nevinovăția inculpatului se dovedește prin declarațiile martorilor T.Voina, L.Gurău, L.Dodi, T.Chișanu, iar circumstanțele cauzei arată că între părți s-a iscat un litigiu de ordin civil, care are ca obiect executarea de către părțile contractuale a obligațiilor lor privind achitarea și predarea unei boxe pentru garaj și, respectiv, fiecare dintre părți este în drept să se adreseze instanței cu acțiune civilă privind ilegalitatea executării prevederilor contractuale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, au fost admise apelurile avocaților A.Briceag și D.Bogatu în numele inculpatului, casată sentința și pronunțată o hotărîre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus achitarea lui P.Postolachi pe art.190 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că, probele prezentate în sprijinul învinuirii, care au fost cercetate în cadrul judecării cauzei în prima instanță și suplimentar au fost cercetate și verificate în instanța de apel, nu au confirmat faptul că inculpatul a primit personal careva sume de bani de la partea vătămată, sumele fiind achitate la casa SC „Gonvaro-Con” SRL în baza contractului de investiții nr.91 din 14.08.2007.

La baza soluției date instanța a reținut declarațiile martorilor:

- L.Gurău, care a confirmat că fiul părții vătămate, S.Scînteian, în aprilie 2012 s-a prezentat la contabilitatea SRL pentru a achita costul garajului – 366 euro, însă a fost înștiințat că în documentele contabile nici el, nici mama sa nu figurează ca persoane cu datorie;

- L.Dodi, care a dat declarații analogice, concretizînd că dînsa exercitînd funcția de casier nu a primit banii în sumă de 3600 euro de la S.Scînteian, explicînd că de fiecare dată pentru achitarea garajului se elibera un bon de plată separat;

- T.Chișanu, care a declarat că boxa pentru garaj este un bun imobil separat, cu nr.cadastral propriu, care se transmite în temeiul unui act de predare-primire aparte, după achitarea acestuia, și că partea vătămată nu a achitat costul garajului, motiv pentru care garajul nu i-a fost predat, iar ulterior a fost realizat.

Instanța de apel a conchis că circumstanțele menționate demonstrează nevinovăția inculpatului, deoarece indică că SRL a predat boxa pentru garaj altei persoane - T.Voina, după realizarea contractului de investiții în partea ce ține de garaj cu E.Scînteian, la 08.03.2010, iar E.Scînteian, cît și S.Scînteian au fost înștiințați în modul corespunzător despre posibilitatea rezilierii contractului de investiții în partea ce ține de garaj. Iar martorul T.Voina a confirmat faptul primirii actului de predare-primire a boxei nr.9 nu la 10.08.2008, ci la 01.12.2011, fapt confirmat și prin registrul predării de către SC „Gonvaro-Con” investitorilor a boxelor pentru garaje, examinat și în ședința instanței de

apel, extrasul din el anexat la materialele cauzei confirmă faptul că T.Voina a primit boxa nr.9 la data de 01.12.2011.

La fel, instanța de apel a menționat că, potrivit pct.6-7.1. din contractul nr.91 cu privire la investițiile private în construcția blocului locativ cu apartamente din str.Alba Iulia 81/4, mun.Chișinău, încheiat între partea vătămată și antreprenorul general P.Postolachi, se stipulează că antreprenorul dispune de dreptul de a rezilia contractul, în mod unilateral, în cazul nerespectării de către investitor a obligațiilor sale, comunicându-i în scris despre aceasta cu 10 zile înainte de reziliere, iar după rezilierea contractului să transmită dreptul de investitor altei persoane fizice sau juridice.

La acest capitol, instanța a constatat că atât partea vătămată, cât și martorul S.Scînteian, au confirmat faptul că la 09.03.2010 au primit o pretenție la suma de 7251 euro și 1956 lei, fiind avertizați că în cazul în care nu vor achita datoriile în termen de 10 zile, boxa de garaj va fi exclusă din contract și va fi înstrăinată altei persoane, datoria dîșșii au achitat-o în rate la 25.10.2010, 14.11.2011, 26.12.2011 și 21.03.2012.

De asemenea, instanța a menționat că nevinovăția inculpatului se mai confirmă și prin actele care au fost recunoscute ca probe în cauza penală, și anume prin:

- scrisoarea de preîntîmpinare remisă de SC „Gonvaro-Con” SRL la 09.03.2010, care dovedește faptul că SRL a preîntîmpinat partea vătămată despre posibilitatea rezilierii contractului de investiție în partea ce ține de garaj în cazul neachitării datoriei în termen de 10 zile;

- cererea privind eșalonarea datoriei, adresată de S.Scînteian la 08.02.2010, care confirmă că acesta și-a asumat obligațiunea achitării datoriei restante în termenul stabilit, fiind preîntîmpinat în scris despre posibilitatea pierderii garajului;

- scrisoarea executorului judecătoresc A.Banărescu din 06.06.2011, prin care se dovedește că SC „Gonvaro-Con” SRL a fost forțată să găsească și să transmită un garaj lui T.Voina;

- deciziile Colegiului civil al Curții Supreme de Justiție pe marginea litigiilor dintre SC „Gonvaro-Con” SRL și unii investitori;

- cererea adresată de S.Scînteian către SC „Gonvaro-Con” SRL la 08.06.2006, prin care se dovedește faptul că SRL a executat lucrări suplimentare la cererea investitorului și în rezultatul executării lucrărilor solicitate costul final al lucrărilor s-a majorat;

- procesele-verbale ale Adunării Generale a membrilor CCL-205 din octombrie 2005, martie 2006 și august 2007, care dovedesc faptul că CCL-205, a cărui membru este și E.Scînteian, au hotărît executarea unor lucrări suplimentare, în rezultatul cărora costul final al lucrărilor s-a majorat;

- dispozițiile de încasare eliberate la achitarea boxei pentru garaj, prezentate drept model în confirmarea faptului că în cazul cînd un investitor achită costul pentru garaj, în dispoziție se face mențiunea expresă „plata pentru garaj”, iar partea vătămată nu a prezentat nici o dispoziție de plată, prin care s-ar demonstra că dînsa a achitat costul garajului, prin ce se confirmă că SRL nu a încasat de la aceasta bani pentru garaj;

- informație din Registrul bunurilor imobile privind apartamentul nr.9 din str.Alba Iulia 81/4, mun.Chișinău, nr.cadastral 0100510.147.01.009, prin care se dovedește faptul că E.Scînteian a înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului la 15.07.2010, adică peste 14 luni după primirea documentelor de proprietate de la SC „Gonvaro-Con” SRL, potrivit căruia se demonstrează faptul că partea vătămată a declarat eronat în instanță că îndată după primirea actelor de proprietate pe apartament a mers la organul cadastral și nu a observat că în actul de predare-primire nu este indicat și garajul.

Astfel, instanța a conchis că aceste probe dovedesc faptul că inculpatul nu a avut intenția de a dobândi în mod ilicit boxa pentru garajul lui E.Scînteian, cu atât mai mult că în contract nici nu este specificat numărul garajului pe care trebuie să-l primească aceasta. Instanța a concluzionat că între părți au fost doar relații civile, fapt confirmat și prin decizia Colegiului civil al Curții Supreme de Justiție din 15.01.2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui E.Scînteian împotriva SRL „Gonvaro-Con”, T.Voina și alții.

Reieșind din circumstanțele stabilite în cauză, instanța de apel a conchis că, inculpatul, la momentul intrării în stăpînire asupra banilor primiți de la partea vătămată, nu urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să nu-și execute angajamentul asumat și deci, fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii de escrocherie.

Instanța, în temeiul art.387 alin.(2) pct.2) Cod procedură penală, a menționat că nu se va pronunța asupra acțiunii civile, pe motiv că inculpatul urmează a fi achitat din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare procurorul R.Sâli și avocatul O.Spînu în numele părții vătămate, care au solicitat:

- procurorul care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel la emiterea deciziei a comis o eroare de drept, deoarece hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instant achitîndu-l pe inculpat nu a descris circumstanțele cauzei, a motivat doar achitarea acestuia, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, instanța de fond bazîndu-se pe același probe în baza cărora instant de apel l-a achitat pe inculpat, a argumentat în detaliu de ce inculpatul este subiect al infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal;

- avocatul părții vătămate, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.5), 6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că cauza a fost judecată în apel în lipsa unei părți, care legal citată a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre aceasta, precum și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția

9. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Potrivit textelor recursurilor, recurenții au invocat ca temei de casare a instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau acesta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal constată că temeiul invocat de recurenți nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

După cum rezultă din conținutul recursurilor, autorii acestuia nu sînt de acord cu achitarea lui P.Postolachi învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal considerînd că vinovăția acestuia a fost demonstrată totalmente prin probele administrate în cadrul procesului penal, și anume în dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzare de daune în proporții mari.

Instanța de apel, respectînd prevederile art.414 Cod de procedură penală, a supus unei verificări minuțioase toate probele administrate și a conchis achitarea inculpatului,

deoarece învinuirea înaintată de acuzatorul de stat nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată.

La baza acestei soluții instanța de apel a pus declarațiile părții vătămate, a martorilor L.Dodi, T.Chițanu, T.Voina, S.Scînteian, și actele cauzei - scrisoarea de preîntîmpinare din 09.03.2010, cererea lui S.Scînteian privind eşalonarea datoriei din 08.02.2010, scrisoarea executorului judecătoresc A.Banarescu din 06.06.2011, deciziile Curții Supreme de Justiție pe marginea litigiilor dintre SC „Gonvaro-Con” SRL și partea vătămată, cererea adresată de S.Scînteian către SC „Gonvaro-Con” SRL, procesele-verbale ale Adunării Generale a membrilor CCL-205 din octombrie 2005, martie 2006 și august 2007, informația din Registrul bunurilor imobile, dispozițiile de încasare eliberate la achitarea boxei pentru garaj, prezentate drept model, probe care sînt detaliat și motivat descrise în decizia instanței de apel și la pct.4 al prezentei decizii.

Astfel, instanța de recurs susține concluzia instanței de apel privind netemeinicia acuzării referitor la prezența în acțiunile inculpatului P.Postolachi a dobîndirii ilicite a bunurile părții vătămate, deoarece în viziunea Colegiului, argumentele acuzării în acest sens, au doar un caracter de presupunere, de fapt sînt lipsite de careva bază probantă în sensul prezenței la inculpat a intenției de a însuși banii părții vătămate. Primirea banilor de la partea vătămată nu urmărea scopul sustragerii acestora și nu avea intenția să nu-și execute angajamentul asumat conform contractului de investiții, deci fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii de escrocherie.

În acest context, Colegiul reține că sentința de condamnare a unei persoane se adoptă în condiția în care vina inculpatului a fost demonstrată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată și nu poate fi bazată doar pe presupuneri.

Colegiul penal, atestă că obiectul juridic special al infracțiunii de escrocherie este constituit din relațiile sociale cu caracter patrimonial, nașterea și dezvoltarea cărora trebuie să se bazeze pe buna-credință și încrederea între subiecții afacerilor, fie persoane fizice, fie juridice; buna-credință și încrederea subiecților raporturilor juridice patrimoniale se prezumă, iar în anumite cazuri este și protejată prin legea penală.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune.

Astfel, prin *dobîndirea ilicită a bunurilor* legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptul asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie. Datele false se pot referi atît la persoana făptuitorului sau a altor persoane, cît și la unele obiecte, fenomene.

Prin modalitatea înșelăciunii făptuitorul induce victima în eroare, îi crează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări. Iar latura subiectivă a infracțiunii date se manifestă prin vinovăție sub formă de intenție directă. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Astfel, Colegiul penal atestă că, în speță, între E.Scînteian și SC "Gonvaro-Con" SRL, în persoana administratorului P.Postolachi, a fost încheiat contractul nr.91 din 14.08.2007 cu privire la investițiile private în construcția blocului locativ cu apartamente din str.Alba Iulia 81/4, mun.Chișinău, potrivit căruia părțile au convenit asupra acestuia benevol, astfel că inculpatul nu a avut nici o intenție de a sustrage bunurile părții vătămate.

Instanța de recurs, menționează că, în sensul art.6 al Convenției Europene, noțiunea de „*acuzatie în materie penală*” este distinctă de noțiunea „*drepturi și obligații cu caracter civil*”, astfel, în cauza *Perez vs Franța din 12.02.2004*, Curtea Europeană a notat că „...*în ciuda existenței unei autonomii a noțiunii de drepturi și obligații cu caracter civil, este necesară analiza legislației interne a statului, atât sub aspectul calificării juridice, cât și în privința conținutului material și a efectelor pe care dreptul intern al statului le conferă pentru ca un drept să poată fi considerat ca avînd un caracter civil*”.

În speță, existența contractului de investiții indicat în rechizitoriu, confirmă existența unui drept cu caracter civil și, acest înscris, fiind probă în cauza penală garantau în mod real dreptul părții vătămate de a pretinde la despăgubiri, formulînd o acțiune civilă într-o instanță civilă de drept comun în baza normelor dreptului civil, ceea ce de fapt a și fost făcut, litigiu între părți fiind rezolvat în procedura instanței civile, prin hotărîrea Colegiului civil și de contencios civil al Curții Supreme de Justiție din 15.01.2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui E.Scînteian împotriva SC "Gonvaro-Con" SRL, T.Voina și alții.

Curtea Europeană, în cauza *Ringvold vs Norvegia din 11.02.2003*, menționează că „...*faptul că o lege, care poate permite o cerere de despăgubire în virtutea dreptului cu privire la prejudiciu, include și elemente obiective constitutive ale unei infracțiuni penale, nu reprezintă, în pofida gravității acestei infracțiuni, un motiv suficient pentru a considera ca persoana responsabilă de obligațiile cu caracter civil, să fie acuzată de o infracțiune penală*”.

Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Europene sus-menționate, în asemenea cazuri, aplicabilitatea art.6 atinge limitele sale, notîndu-se că Convenția nu garantează dreptul revendicat de reclamant la „*răzbunare privată*”. Astfel, nu a admis că dreptul de a urmări sau de a condamna penal terțe persoane trebuie neapărat exercitat în paralel cu exercitarea de către victimă a dreptului de a intenta o acțiune civilă.

În atare situație, este lipsită de fundamentare în fapt și de drept soluția propusă de recurenți privind condamnarea lui P.Postolachi, pentru o pretinsă însușire a bunurilor altei persoane prin înșelăciune.

Concomitent, Colegiul remarcă că argumentele invocate în recursuri referitor la procedura de apreciere a probelor, țin de starea de fapt a cauzei, iar stabilirea acesteia este de competența instanțelor ierarhic inferioare.

Astfel, reieșind din cele sus menționate și din prevederile art.8 și 389 Cod de procedură penală, o hotărîre de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe exacte, cercetate de instanța de judecată, cînd toate versiunile au fost verificate, iar divergențele au fost lichidate și apreciate corespunzător.

O sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatului.

Referitor la temeiul invocat de avocatul O.Spînu în numele părții vătămate prevăzut de art.427 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, Colegiul penal, verificînd hotărîrea atacată pe baza materialelor cauzei și temeiului invocat privind examinarea

cauzei în instanța de apel în lipsa părții vătămate, reține că, instanța de apel, conformându-se prevederilor art.412 alin.(3) Cod de procedură penală, a întreprins măsurile prevăzute de legea procesual-penală, care ar fi asigurat prezentarea părții vătămate în instanța de judecată, dispunând citarea ei legală la locul domiciliului indicat în materialele cauzei, pentru ședința de judecată, însă aceasta, cunoscând despre data examinării cauzei, fapt confirmat prin avizul de recepția a citației din 13.02.2014, nu s-a prezentat și nu a adus la cunoștință instanței motivul neprezenței (f.d.166, v.2).

Astfel, concluzionând cele menționate, instanța de recurs consideră că în prezenta cauză nu se constată erori de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.5), 6) Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de către procuror și avocatul O.Spînu în recursuri sînt neîtemeiate, fapt ce determină instanța de a decide asupra inadmisibilității recursurilor declarate, fiind vădit neîtemeiate.

10. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sâli Radu și avocatul Spînu Oleg în numele părții vătămate Scînteian Eudochia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, în cauza penală în privința lui Postolachi Pavel, fiind vădit neîtemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 02 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Ion Guzun